

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

11. - 17. mart 2017. godine

Bilten broj 11/2017

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Izveštaj o nedelotvornosti procesa evropskih integracija – slučaj 23.....	3
Partijska direktorka	7
TS se pridružila apelu organizacija civilnog društva.....	8
O kampanji	9
Saopštenja.....	11
Naedovoljan institucionalni nadzor izborne kampanje	11
Inicijative i analize.....	12
Uslovi za isključenje sa sistema daljinskog grejanja.....	12
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	13
(Ne)postupanje tužilaštva	13
Prekršaj i kazna	13
Usmeni nalozi.....	13
Mediji	14
Donesi glasove i čeka te posao	14
Međudržavni sporazumi - korist nepoznata, štetu plaćaju građani	16

Aktivnosti

Transparentnost Srbija prati i ove izbore. Ovoga puta fokusirani smo na funkcionersku kampanju, temu kojoj smo posvetili značajnu pažnju i u prethodna tri izborna ciklusa (2012, 2014. i 2016. godine). Sa zadovoljstvom možemo da konstatujemo da smo doprineli da ova tema postane predmet većeg interesovanja medija, nevladinih organizacija, ali i međunarodnih organizacija (izveštaj misije OSCE/ODIHR). S druge strane, nema razloga za zadovoljstvo što se tiče odziva onih koji bi mogli da doprinesu da se ova pojava reguliše. Predstavnici TS govorili su i prethodne sedmice za medije i o samim izborima, njihovom finansiranju, ali i o funkcionerskoj kampanji. Ogromna većina medija, međutim, i dalje nema kritičku distancu prema "pseudodogađajima", odnosno promotivnim događajima, koji su glavno obeležje funkcionerske kampanje. Izborima i izbornim uslovima posvećen je i apel organizacija civilnog društva kojem smo se pridružili, kao i saopštenje koje smo izdali ove nedelje. I apel i saopštenje možete pronaći u našem Biltenu.

Programski direktor TS Nemanja Nenadić na Pravnom fakultetu 15. marta predstavio je studentima, polaznicima pravne klinike, istorijat i rad Transparentnosti Srbije i Transparency International, naše inicijative i analize, rad na projektima, rad antikorupcijskog savetovališta, iskustva u saradnji sa državnim organima i međunarodnih institucija, kao i nalaze međunarodnih istraživanja koje sprovodi TI.

Saradnik TS Rade Đurić prisustvovao je sastanku Radne grupe za otvorene podatke 17. marta. Đurić je učesnicima, pored ostalog, predstavio [inicijativu TS](#) upućenu Vladi Srbije u kojoj smo je pozvali da počne da objavljuje obrazloženja za donošenje podzakonskih akata.

Nemanja Nenadić se 17. marta sastao sa poslanicima nemačkog Bundestaga, koji su ujedno i članovi Odbora za nadzor nad izborima, pitanja imuniteta i poslovnika Bundestaga. Šestočlana delegacija boravila u dvodnevnoj postu Beogradu.

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija primilo je tokom protekle nedelje 19 poziva na broj 0800 081 081, dobilo je 11 poruka na mejl ts@transparentnost.org.rs ili savetovaliste@transparentnost.org.rs i još 12 slučajeva je otvoreno na osnovu informacija dobijenih poštom, lično (Pamotićeva 31/III) ili pronađenih na internetu i u pres klipingu. I u ovom broju Biltena predstavljamo nekoliko slučajeva. Takođe, izdvojili smo i jednu inicijativa koju smo uputili nadležnima na osnovu iskustava Savetovališta.

Na našoj [Facebook stranici](#), ove sedmice smo objavili 10 tekstova, komentara i linkova u vezi sa korupcijskim i antikorupcijskim temama i aktuelnostima. [Na sajtu](#) smo objavili osam tekstova. U protekloj sedmici objavljeno je 49 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije ili vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Izveštaj o nedelotvornosti procesa evropskih integracija – slučaj 23

17. mart 2017.

Posle nekoliko dvojezičnih tromesečnih izveštaja o primeni Akcionog plana za poglavlje 23 pregovora Srbije sa EU u januaru je objavljen i prvi polugodišnji izveštaj. Ovaj dokument postoji samo na engleskom jeziku, zato što je namenjen evropskoj publici, kao deo formalnog mehanizma za praćenje napretka.

Statistički pokazatelji su od tri potpoglavlja najlošiji u onom koje govori o borbi protiv korupcije. Prema oceni samog Vladinog Saveta za praćenje primene Akcionog plana, ispunjeno je 52% aktivnosti, još 34% se nalazi u raznim fazama delimičnog ispunjenja, jedna destina nije uopšte ispunjena, a za 4% se stanje stvari ne zna zato što odgovorni organ nije dostavio podatke. U drugim oblastima je statistika bolja, pa se tako u „pravosuđu“ dve trećine aktivnosti vodi kao ispunjeno, a kod „osnovnih prava“ čak četiri petine. Da li je to pokazatelj slabih rezultata u borbi protiv korupcije? Svakako da, ali daleko od toga da je među najbitnijima.

MANJKAVOSTI AKCIONOG PLANA

Razloga za ovakvu ocenu je mnogo. Pre svega, brojna pitanja koja su suštinski važna za borbu protiv korupcije nisu uopšte pomenuta u Akcionom planu, zato što nisu bila izričito pomenuta u zaključcima sa EU skrininga. Primer za to su brojni problemi koji proističu iz primene međudržavnih sporazuma, čime se isključuje primena domaćih antikorupcijskih zakona ili pravila (o javnim nabavkama, javno-privatnim partnerstvima, privatizaciji i drugo). Na drugom

nivou problem su pitanja kojih se EU skrining dotiče, tako da postoje preporuke koje se dalje razrađuju kroz aktivnosti, ali problem nije sveobuhvatno sagledan. Jedan od mnogih primera za to su planirane aktivnosti u oblasti omogućavanja pristupa informacijama - rešenje se traži isključivo u promeni pravila, a prepreka za ostvarivanje prava je odsustvo političke volje da se zakon primeni. Na trećem nivou se može govoriti o problemu loše osmišljenih aktivnosti, koje nikako ne mogu dovesti do ostvarivanja željenog cilja, ni uz najveći trud svih angažovanih institucija. Na primer, revizija pravila o pristupu poverljivim podacima sigurno neće mnogo pomoći u rešavanju problema „curenja informacija“ o krivičnim istragama, pošto i nije reč ni o kakvom curenju iz „bušne kofe“, već o ciljanom „izlivanju“ podataka radi plasiranja u javnost. Potom po značaju slede slabosti koje se odnose na nedekvatno odabrane indikatore uspeha, neambiciozne ili pogrešno postavljene očekivane rezultate, pogrešno procenjena sredstva potrebna za ostvarivanje i neprecizno određene organe koji treba da sprovedu aktivnosti.

Ništa manje važno je istaći da je ovaj akcioni plan „prebrisao“ značajne delove ranije donetog Akcionog plana za sprovođenje antikorupcijske strategije (iz 2013). To je za posledicu imalo značajno pomeranje rokova za izvršenje pojedinih zadataka (npr. donošenje Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije), stavljanje u drugi plan onih aktivnosti koje nisu planirane u AP za poglavlje 23, a zatim i tretiranje nekih zadataka kao završenih u procesu revizije antikorupcijskog akcionog plana u leto 2016, iako to u stvari nije učinjeno. Najzad, ovo „tumbanje“ je imalo još jednu štetnu posledicu, a sve to u odsustvu očekivanih promena Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije. Naime, dok ne bude usvojen novi Zakon o Agenciji, Agencija će biti zadužena za praćenje samo onih korupcijskih zadataka koji nisu brisani iz antikorupcijskog akcionog plana. Za praćenje onoga što je našlo mesto u AP za poglavlje 23, zaduženo je do daljnjeg samo Vladino radno telo.

„NEMA PODATAKA“

Kad je reč o samom izveštaju, u njemu postoje tri zabrinjavajuće okolnosti. Najveća opasnost koju ovaj izveštaj otkriva jeste činjenica da o sprovođenju nekih aktivnosti uopšte ne postoje pouzdani podaci. Ma koliko malobrojni bili takvi slučajevi, u Vladi koja iole drži do sebe, a pogotovo u državi kojoj su evropske integracije jedan od političkih prioriteta, ne bi smelo da ih bude uopšte. Okolnost da jedno Vladino telo (Savet za sprovođenje Akcionog plana) nije dobilo pouzdane podatke od ministarstva u istoj toj Vladi, ukazuje da o ovim pitanjima verovatno nije ni bilo reči na sednicama Vlade Srbije (odsustvo političke volje). Na osnovu toga se dalje može zaključiti da još uvek nisu isprobana sva sredstva iz Vladinom mehanizma za praćenje akcionog plana ili da je taj sistem

nedovoljno efikasan. Iz ugla spoljnog posmatrača, čini se da bi bilo primereno značaju evropskih integracija da se primena ovog i drugih Akcionih planova razmatra makar jednom mesečno na sednicama Vlade i da ministri i rukovodioci drugih organa koji ne ispune svoje obaveze ili ne dostave podatke snose posledice za svoje propuste, uključujući i razrešenje ako se problem uporno ne rešava. Ako se stvar može rešiti i u drugim telima, kroz mehanizme koji još nisu isprobani, a pre podizanja na najviši politički nivo, onda treba pokušati da se to uradi pre objavljivanja izveštaja koji otkrivaju ovakve slabosti u funkcionisanju državnog aparata.

Između ostalog, u ovom šestomesečnom izveštaju nisu navedeni podaci o tome da li je započet rad na primeni preporuka evropskog eksperta za izmenu Zakona o finansiranju političkih aktivnosti. Naravno, treba podsetiti da ove preporuke ukazuju na samo neke odredbe Zakona koje bi trebalo menjati, a nikako na sve poznate probleme u vezi sa finansiranjem partija i kampanja.

KREATIVNA TUMAČENJA ISPUNJENOSTI PLANA

Drugi razlog za zabrinutost jesu slučajevi kada se u izveštaju tvrdi da je neka aktivnost sprovedena ili da se redovno sprovodi, a da to suštinski ne odgovara istini. Zbog takvih stvari je, između ostalog, neophodan nezavisni monitoring pregovaračkog procesa. Šta reći, na primer, o aktivnosti 2.1.4.1. gde je bilo planirano da se izmeni Zakon o Narodnoj skupštini, kako bi se Vlada obavezala da izveštava u roku od šest meseci o zaključcima Narodne skupštine i da Narodna skupština razmatra Vladin odgovor posle toga? Aktivnost je obojena „zeleno“, uz objašnjenje da se „uspešno primenjuje“ jer „svaka odluka ili

zaključak Narodne skupštine sadrži obavezu Vladi da postupi u određenom roku.“ U stvarnosti, obaveza ni formalno nije ispunjena jer Zakon o Narodnoj skupštini (niti bilo koji drugi koji bi ovo regulisao) nije menjan. Obaveza nije ispunjena ni suštinski. Naime, u 2015. i 2016. Skupština nije usvojila ni jedan zaključak kojim bi Vladu obavezala na nešto. Ni nedavno, ni ranijih godina, Skupština nije proveravala da li je Vlada uopšte dostavila izveštaje o postupanju po usvojenim zaključcima. Najzad, ni kada je Vlada dostavljala takve izveštaje, odgovori Vlade nisu razmatrani.

PLAN ISPUNJEN, PROMENA NEMA

Treći razlog za zabrinutost su slučajevi kada aktivnosti jesu sprovedene onako kako je planirano, ali to nije dovelo do željene promene u praksi. Na primer, sve tri planirane aktivnosti koje se odnose na zaštitu uzbunjivača se vode kao ispunjene u potpunosti - donet je program treninga, sprovedena kampanja i na sajtu Ministarstva je objavljen izveštaj o sprovođenju Zakona. Međutim, niti su treninzi obezbedili da svi koji imaju prava i obaveze na osnovu ovog zakona budu upoznati sa njima, niti je kampanja ohrabrila značajno veći broj građana da prijavljuju korupciju i druge nezakonite radnje, niti je objavljeni izveštaj obuhvatio primenu svih odredaba Zakona.

RED REZULTATA, DVA REDA OBEĆANJA

Narativni deo šestomesečnog izveštaja prikazuje podatke o onome što je urađeno sa brojnim detaljima kada je aktivnost zaista sprovedena, kao i brojna obećanja i najave šta

će biti urađeno. Ovaj dokument vredi čitati uporedo sa izveštajima Evropske komisije, koji se osvrću na ista pitanja, ali imaju i širi obuhvat.

U delu o borbi protiv korupcije se govori o modifikaciji Akcionog plana za realizaciju antikorupcijske strategije. Sveobuhvatna analiza zakonodavstva sa EU standardima se očekuje za poslednji kvartal ove godine a pisanje nacrtu za njihovu izmenu u prvoj polovini 2018. Za GRECO izveštaj se govori o tome da je većina mera iz trećeg kruga evaluacije primenjena (rokovi su odavno prošli), a za četvrti se govori o očekivanom vremenu objavljivanja izveštaja, dok se ne ističe znancima poznata činjenica da ništa nije urađeno na primeni značajnih preporuka iz ove grupe, o čemu je Vlada bila dužna da izvesti GRECO do kraja 2016.

O uređivanju odnosa između Vlade i njenog antikorupcijskog Saveta i imenovanju nedostajućih članova govori se kao o nečemu što se može očekivati u započetom prvom kvartalu 2017, ali bez objašnjenja o tome šta je bila prepreka da se već realizuje ova aktivnost koja je mogla biti ispunjena u vrlo kratkom roku.

Tu su i najave skorog usvajanja Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije i povezanih dokumenata, tvrdnje o funkcionisanju softvera i treninzima u Agenciji, najava predstavljanja track record-a o sukobu interesa i kontroli imovine i prihoda „u narednom periodu“.

Slični su opisi i u vezi sa finansiranjem političkih aktivnosti - izmene zakona se očekuju „u narednom periodu“, kao i objavljivanje podataka o rezultatima kontrole, obuke se

očekuju u okviru EU programa pomoći Agenciji i slično.

Navodi se da je formirana posebna radna grupa za izmenu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. Predstavljanje rezultata u pojedinim oblastima koje je EU posebno istakla se očekuje „u narednom periodu“.

Tamo gde su tražene promene bile vezane za donošenje ili izmenu akata, što je na neki način i učinjeno, izveštaj je mnogo konkretniji - na primer, u vezi sa uređivanjem kriterijuma za izbor i napredovanje službenika i sukobom interesa u pokrajinskim i lokalnim organima vlasti. Suvišno je istaći da se i ovde podaci o sprovođenju očekuju „u narednom periodu“.

O programskom budžetiranju se u ovom izveštaju može pročitati da je uvedeno svuda, da su rezultati primene analizirani i da je sistem unapređen u skladu sa analizom. O napretku se govori i u kontekstu interne revizije. Čini se da je ovo jedna od oblasti gde su zadaci predviđeni AP možda ispunjeni, ali gde suštinskog napretka nije bilo - niti se ispituje ostvarivanje rezultata i ciljeva iz programskih budžeta, niti se glas internih revizora čuo u situacijama kada su spoljni revizori ustanovili povredu pravila.

Za Zakon o zaštiti uzbunjivača se navode konkretni podaci o broju slučajeva u kojima je pružena zaštita i procenti uspešnosti rešavanja slučajeva sudske zaštite. Navedeni su i brojevi izvršenih radnih i upravnih inspekcijskih poseta.

Poseban osvrt je dat za obavljene i najavljene poslove u nekoliko „ranjivih“ oblasti (zdravstvo, porezi, carine, obrazovanje, lokalna vlast, privatizacija, javne nabavke, policija).

U oblasti represije korupcije, u izveštaju se prepričavaju činjenice u vezi sa donošenjem izmena zakona o organizaciji državnih organa u vezi sa borbom protiv organizovanog kriminala. Navodno je urađena i tabela track record-a o efikasnim i delotvornim istragama, optužbama, osudama i oduzimanju imovine u slučajevima korupcije i „očekuje se da bude predstavljena u budućem periodu“. Dalje se govori o sprovođenju analize sa fokusom na mere koje treba da spreče „curenje informacija“.

O IZMENAMA KRIVIČNOG ZAKONIKA

U vezi sa dopunama Krivičnog zakonika ističe se da su sprovedene na osnovu analize o potrebi usaglašavanja sa EU standardima. U vezi sa ovom temom, podsećamo da je izmenjeno poglavlje Krivičnog zakonika koje se odnosi na privredni kriminal, „radi usklađivanja sa EU standardima“, ali još uvek nema jasnih pokazatelja da su izmene zadovoljile te standarde u potpunosti. Naprotiv, nedavni nacrt rezolucije o Srbiji koja je razmatrana u Evropskom parlamentu bi se mogao tumačiti kao da promene nisu dovoljne.

Međutim, daleko je veći problem to što ovim krugom izmena ponovo nisu u značajnijoj meri izmenjena krivična dela korupcije. Transparentnost Srbija je već deset godina unazad davala konkretne predloge u vezi sa tim krivičnim delima. Zahvaljujući tome, u Antikorupcijsku strategiju iz 2013. ušla je obaveza da se i ovaj deo Krivičnog zakonika menja, ali to nije učinjeno, čak ni tamo gde je postojala izričita obaveza (npr. aktivnost 3.3.4.1. koja se odnosila na kriminalizaciju „neosnovanog bogaćenja“ ili 3.3.4.2. gde je pomenuta potreba za uključenjem krivičnih dela iz drugih antikorupcijskih zakona u KZ).

Umesto toga, antikorupcijski akcioni plan je revidiran, a ove aktivnosti su znatno uže definisane u akcionom planu za poglavlje 23 evropskih integracija.

Iako dela privrednog kriminala, koja su bila predmet ovih izmena, imaju sličan opis kao i koruptivna, efekat tih promena na borbu protiv korupcije je u najboljem slučaju posredan - lakše će se razdvojiti korupcija koja se odnosi na zloupotrebu javnih ovlašćenja od slučajeva u kojima se kršenje zakona odvija bez učešća javnih službenika ili uticaja na njih.

Autor teksta je Nemanja Nenadić, programski direktor Transparentnosti Srbija. Tekst je sastavni deo deveti broja rEUformatora - informatora o poglavljima 23 i 24.

Partijska direktorka

15. mart 2017.

Iz [teksta](#) novinara Vladimira Kostića, objavljenog na sajtu Peščanika, na osnovu razgovora sa članom Odbora Agencije za borbu protiv korupcije, Božom Draškovićem, može se zaključiti da je četvoro članova Odbora bilo spremno da bez valjanog obrazloženja o tome zbog čega je bolja od drugih kandidata izabere za direktorku Agencije kandidatkinju Ljiljanu Blagojević koja je pri tom do nedavno bila i član jedne stranke. Podsećamo da taj izbor nije uspeo zato što su postojala i dva glasa protiv, i zato što je za izbor bilo potrebno da glasa pet članova Odbora. Odbor, naime, radi u nepotpunom sastavu već godinama, zato što Narodna skupština nije izabrala tri kandidata.

Drašković kaže da se na sednici na kojoj je se razgovaralo sa tadašnjim kandidatima desila neuobičajena stvar, jer je članica Odbora Evica Petrović pre nego što je završen razgovor sa

svim kandidatima rekla da je **njen favorit upravo Blagojević**. "Rekao sam da nije korektno da se pre završetka intervjua sa svim kandidatima favorizuje bilo ko i da se na taj način preudicira i vrši uticaj na druge članove Odbora. Nju je u tom stavu podržala nova članica Odbora koja je tu bila manje od mesec dana, [Danica Marinković](#), što je meni bila indicija da je ipak u pitanju neka politička kuhinja, što je jako loše", prepričava Drašković.

On objašnjava da je na tom razgovoru kandidate pitao da li su sada ili su bili članovi neke partije i ako više nisu kada su i na koji način iz nje istupili. Kaže i da je uvek napominjao da ne moraju da mu kažu ime partije. "Prvi kandidat sa kojim smo razgovarali je vrlo otvoreno rekao: ja sam član političke partije i rekao je da je član SNS-a iako sam ja rekao da nije bitno da kaže iz koje je partije. Rekao je i da će, ako bude izabran, istupiti iz stranke. Drugi kandidati su rekli da nisu i mi nemamo mehanizam da to proverimo. Kada se došlo do kandidatkinje koju je favorizovala koleginica Evica Petrović, ona je rekla da je bila članica SNS-a."

Prema rečima Draškovića, Blagojevićeva im je saopštila da je članica SNS-a **bila do 16. decembra** prošle godine kada je predložena za sudiju Ustavnog suda. Kada tu nije prošla, ona se kandidovala za direktorku Agencije za borbu protiv korupcije. Inače, mesto direktora Agencije je postalo upražnjeno kada je tadašnja direktorka Tatjana Babić izabrana za sudiju Ustavnog suda.

Nakon razgovora sa kandidatima, na sledećoj sednici Odbora je trebalo da bude izabran neko od njih. Svi članovi Odbora, sem advokata Zorana Vujičića i Draškovića, prema njegovim rečima su bili za to da se Ljiljana Blagojević izabere za novu direktorku. "Kada je došao red na mene, rekao sam da neki kandidati uopšte ne mogu biti uzeti u razmatranje, jer su doskoro bili članovi partije, a to je u suprotnosti sa pozicijom Agencije kao nezavisnog tela. Naprosto ne možete imati poverenje građana ako ste do juče bili član ma koje partije ili pokreta", kaže Drašković za Peščanik.

Prema njemu, sporno je bilo i to što je Blagojević dugo studirala i imala prosek 6,51. "Ako neko kaže da je bio u ekonomskim i socijalnim uslovima koji su mu otežavali studiranje, onda mogu da razumem dužinu studiranja i niži prosek. Ali ako ne istakne tu dimenziju, onda imam stav da neko ko ima nizak prosek i dugo je studirao ne može imati prioritet u odnosu na nekoga ko je kraće studirao sa boljim prosekom."

Drašković kaže da se slično izjasnio i član Odbora Zoran Vujičić, kao i da su obojica predlagali da se za direktora izabere neko od kandidata iz same Agencije, jer oni "najbolje poznaju materiju i imaju iskustvo rada u Agenciji". Tokom svih krugova glasanja, prema njegovim rečima, Ljiljana Blagojević je dobijala

četiri glasa dok su njihovi odlazili drugim kandidatima. Isto se ponovilo i kada je ona ostala kao jedini kandidat i kada se glasalo o konačnom izboru, zbog čega je konkurs propao. On nije hteo da govori o argumentima koje su drugi članovi Odbora navodili za izbor Blagojević, ali kaže da oni nisu bili takvi da bi ga ubedili da prosek ocena na studijama i pripadnost političkoj partiji nisu bitni.

TS se pridružila apelu organizacija civilnog društva

12. mart 2017.

Transparentnost Srbija pridružila se apelu 20 organizacija civilnog društva. Prenosimo apel:

Organizacije civilnog društva smatraju da je u Srbiji ozbiljno ugrožen demokratski izborni proces, te da je neophodno što aktivnije delovanje domaćih i međunarodnih organizacija kako bi se zaštitila jedna od, verovali smo, zauvek dosegnutih demokratskih vrednosti posle 5. oktobra 2000. godine, a to su slobodni i demokratski izbori, odnosno mirna smenjivost vlasti na demokratskim izborima.

Veliku bojazan predstavlja činjenica da bi, prema rečima pravnih eksperata, izborna prava građana moglo da bude ugroženo i od strane Republičke izborne komisije. RIK je, naime, uspostavio novi, veoma sporni mehanizam načina utvrđivanja izbornih rezultata proširujući svoja ovlašćenja, među kojima je i prepravljnje javnih isprava, što predstavlja ozbiljno krivično delo. Posebno zabrinjava činjenica da vladajuća koalicija u RIK-u ima većinu, protivno zakonu koji predviđa da nijedna stranka niti koalicija ne sme da ima natpolovičnu većinu u sastavu organa za sprovođenje izbora.

Zbog toga, pozivamo Ustavni sud da blagovremeno reaguje na pokušaje državnih organa da donošenjem podzakonskih akata o izbornom procesu a koji su u suprotnosti sa izbornim zakonima – narušavaju zakonitost i regularnost izbora. Podsećamo da na osnovu 168. Ustava Republike Srbije, postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti može da pokrene i sam Ustavni sud, čija je obaveza da štiti izbornu pravo građana koje je, prema ocenama mnogih eminentnih pravnika u zemlji, ozbiljno ugroženo novim Uputstvom za sprovođenje izbora za predsednika Republike, koje je usvojila Republička izborna komisija (RIK), ali i kršenjem izbornih propisa o sastavu RIK-a.

Iskustvo na nekoliko prethodnih izbora, kada je dolazilo do sistematskog kršenja izbornih pravila, uključujući i zastrašivanja i ucenjivanja, pa čak i fizičko nasilje – ukazuje da bi i na samim biračkim mestima moglo doći do ozbiljnih nepravilnosti, koje mogu ugroziti regularnost izbora. Treba takođe naglasiti da postoje brojne birokratsko-proceduralne prepreke za ostvarenje izbornog prava građana koji žive u inostranstvu, kao i neadekvatni mehanizmi za zaštitu regularnosti tog glasanja.

Činjenica je da su slobodni i fer izbori od 2012. do danas sve više ugroženi i zbog katastrofalne medijske scene u Srbiji. Sva istraživanja pokazuju da ogromna većina medija apsolutno favorizuje kandidata vladajuće koalicije, a sa druge strane vodi kontinuiranu kampanju protiv njegovih suparnika. Neki od tih medija ne prezaju da na najdrastičniji način u kampanji krše ne samo etički kodeks novinarstva, nego i zakone ove zemlje.

Apelujemo na građane i nevladine organizacije da se, iz polja svoje ekspertize, ali i kroz građanski angažman, uključe u kontrolu

celokupnog izbornog procesa i sprečavanje nepravilnosti i ukazivanje na njih, kako bismo svi zajedno odbranili tekovine krhke demokratije u Srbiji, za koje smo se borili decenijama.

Apelujemo na međunarodne organizacije da mnogo aktivnije budu uključene u monitoring izbornog procesa u Srbiji. Izražavamo zabrinutost zbog njihovog, po našem mišljenju, pasivnog angažmana, iako su neke od njih u svojim izveštajima i same konstatovale brojne nepravilnosti na prethodnim izborima, o čemu je delimično bilo reči i u Izveštaju o napretku Srbije za 2016. godinu.

Apelujemo, na kraju, i na same izborne štabove i političke stranke uključene u ovaj proces da se problemu regularnosti izbora u potpunosti posvete, i da ustanove efikasne mehanizme za njihovu kontrolu.

O kampanji

15. mart 2017.

Programski direktor
Transparentnosti
Srbije Nemanja

Nenadić govorio je za Novi magazin o izbornoj kampanji i neravnopravnoj trci kandidata. Zbog nejasnoća koje su prošlogodišnje parlamentarne izbore dovele do granice (ne)regularnosti, TS je predlagao zakonske izmene kojima bi se izbori uredili na način koji ne ugrožava takmace, a prošlog meseca je apelovao na nadležna tela, pre svega na parlament, Agenciju za borbu protiv korupcije i javnog tužioca, da u skladu sa ingerencijama omoguće fer izbore. “U novi izborni proces ušli smo bez raščišćenih nedoumica”, kaže Nenadić za Novi magazin, uz napomenu da je u fokusu TS finansiranje stranaka i kampanje.

U pismu Agenciji za borbu protiv korupcije i tužilaštvu tražili ste da se spreči kupovina glasova, između ostalog. Jeste li dobili odgovor?

Obratili smo se Agenciji sa idejom da se taj državni organ obrati tužilaštvu. Nije bilo reakcija. Pozvali smo predsednicu Narodne skupštine Srbije da pravovremeno otvori proces formiranja Nadzornog odbora za praćenje izbora, što je zakonska obaveza, ali to telo nikad nije ustanovljeno. Obratili smo se REM-u u pogledu regulative o praćenju i izveštavanju o kampanji, Ministarstvu pravde vezano za krivična dela koja bi trebalo precizirati. Imamo komunikaciju, ali izostala je volja da se stvari promene.

Šta je posebno uočljivo?

Nešto što smo dokumentovali merenjima 2012. i 2016, a postojalo je i na ranijim izborima, jeste funkcionerska kampanja; funkcioneri, ne samo kandidati već i oni koji ih podržavaju, izmišljaju aktivnosti koje mogu da im donesu popularnost kod birača, otvaranje škola, bolnica, puteva, potpisivanje ugovora, posete stranih državnika... U vreme izborne kampanje dešavaju se neke stvari ciljano i omogućavaju im pojavljivanje u informativnim programima, što više vredi od bilo koje plaćene reklame. Informativni programi su gledaniji od reklamnih, a mnogi to primaju kao neutralni sadržaj, a ne ogoljenu propagandu. To je problem koji nije jedinstven za Srbiju, ali za koji Srbija ne traži rešenje. Neke druge zemlje imaju to makar u zakonu, rešenja iz Crne Gore i Makedonije su u odnosu na nas nauč- na fantastika, čak postoji

zabrana zapošljavanja u javnom sektoru dok traje kampanja. Uvek se javlja argument "ne može država da stane", a odgovor je prost; država i ne staje, samo javni funkcioneri ne moraju da se pojavljuju na promotivnim događajima.

Pročitajte ceo intervju u novom broju Novog magazina, ili [na sajtu TS](#).

O kampanji je, u gostovanju u emisiji Talasanje na Radio Beogradu, govorio i Zlatko Minić iz Transparentnosti Srbija.

On je predstavio rezultate prvih dana praćenja funkcionerske kampanje, po kojima je jasno da predsednik Vlade dominira u medijima. Vest na naslovnoj strani jednih novina je čak i to da će on, navodno, napraviti pauzu u kampanji. A svih tih dana "pauze" on je ne samo glavna vest, već ceo blok udarnih vesti.

Na pitanje kako rešiti problem, Minić kaže da bi najjednostavnije rešenje bilo da mediji sami procene šta je zaista vest, a šta propaganda:

U idealnoj situaciji mediji, novinari i urednici, bi se zapitali da vidimo šta je ovde vest, da li je vest da se otvara nova fabrika, da napravimo prilog šta će za taj grad to značiti, a ne da nam vest bude da je funkcioner otvorio fabriku ili da je tom prilikom pričao na još četiri teme, tako da je obezbedio sebi pet priloga. Snimak emisije možete preslušati [na sajtu Radio Beograda](#).

Saopštenja

Naedovoljan institucionalni nadzor izborne kampanje

17. marta 2017.

Transparentnost Srbija (članica Transparency International) ukazuje da se kampanja za predsedničke izbore odvija uz **još slabiji nadzor** od strane državnih institucija nego što je bio u prethodnim izbornim procesima. Period od aprila prošle godine do raspisivanja izbora nije bio iskorišćen da se reši ni jedno od spornih pitanja o kojima su govorili stručnjaci u Srbiji, uključujući i TS i posmatračke misije OEBS i Saveta Evrope. Pored toga, kampanja iz 2017. iznedrila je u još većem obimu nego što je to bilo ranije izazove za koje ne samo da nema institucionalne kontrole, nego nema ni jasnih pravila, kao što su i prikupljanje „sigurnih glasova“, vođenje kampanje na internetu i društvenim mrežama i oglašavanje pre raspisivanja izbora.

Parlament ni ove godine nije ispunio svoju zakonsku obavezu **da formira Nadzorni odbor**. Dok je pre godinu dana predsednica Skupštine makar uputila poziv Vladi i poslaničkim grupama da podnesu predloge za članove tog tela a predlog su dale tri partije, sada je Transparentnost po zahtevu dobila iz Skupštine odgovor da „u 2017. godini nisu primljeni i zavedeni dokumenti koji sadrže takve informacije“. **Regulatorno telo za elektronske medije (REM, ranije RRA)** ni u dosadašnjim kampanjama nije samoinicijativno ispitivalo da li TV i radio stanice omogućavaju oglašavanje pod istim finansijskim uslovima. Sada je ovaj regulator načinio krupan korak nazad – najavom da neće čak ni prikupljati statističke podatke o proporciji zastupljenosti pojedinih kandidata u reklamama i informativnom programu. Za izbore 2016 je takav pregled napravljen, ali ne i objavljen. **Agencija za borbu protiv korupcije**, koja treba da kontroliše zakonitost finansiranja kampanje i zloupotrebu javne funkcije, radi godinama sa nepotpunim Odborom, a poslednjih meseci i bez direktora, što povećava mogućnost političkih pristisaka. **Republička izborna komisija** radi u sastavu koji nije u skladu sa odredbama čl. 29. st. 4. Zakona o izboru narodnih poslanika, što izlaže riziku odluke koje to telo donese. Povrh toga, najavljen je i manji obim kontrole od strane relevantnih međunarodnih institucija. TS podseća da se među preporukama OEBS iz 2016 -čije ispunjenje od Srbije je zatražila i Evropska komisija u godišnjem izveštaju - između ostalog navodi i potreba sprečavanja zloupotreba javnih funkcija u izornoj kampanji, poboljšanje pravila o finansiranju kampanje i kontrole koju vrši Agencija, kao i povećanje ovlašćenja i obaveza REM u kontroli kampanje.

Naglašavamo da će Transparentnost – Srbija, u granicama svojih mogućnosti, kao i u ranijim izbornim procesima pratiti obim „funkcionerske kampanje“, to jest navodno redovnih aktivnosti javnih funkcionera koje se preduzimaju baš u doba kampanje. Nema sumnje, ovakav vid obezbeđivanja besplatne promocije unutar informativnog i drugih vidova programa vredni značajno više nego bilo koja plaćena reklama. Aktuelne zakonske zabrane odnose se samo na deo ovih zloupotreba, ali se ni u tom segmentu ne kažnjavaju (npr. korišćenje službenih vozila za odlazak na političke promotivne skupove, kada nije reč o funkcionerima koji uživaju posebnu bezbednosnu zaštitu).

Inicijative i analize

Uslovi za isključenje sa sistema daljinskog grejanja

10. marta 2017.

Transparentnost Srbija inicirala je da Ministarstvo trgovine, turizma i telekomunikacija, Ministarstvo rudarstva i energetike i Stalna konferencija gradova i opština, u okviru svojih mogućnosti i nadležnosti, doprinesu da se ujednače propisi i praksa u vezi sa pravima i obavezama potrošača pri isključenju sa sistema daljinskog grejanja.

Inicijativa je rezultat jednog slučaja otvorenog u Antikorupcijskom savetovalištu Transparentnosti Srbija. Reč je o građanki koja je 11 godina čekala da se reši njen zahtev za isključenje sa sistema koji je podnela toplani u Pančevu.

Tim povodom, analizirali smo kako je u aktima lokalnih samouprava koje regulišu ovu materiju (odluke o snabdevanju toplotnom energijom) uređeno isključenje sa sistema i došli do zaključka da postoje velike razlike, koje se ne mogu objasniti specifičnošću prilika u pojedinim gradovima i opštinama i da se pred potrošače u različitim jedinicama lokalne samouprave stavljaju nejednaki zahtevi kako bi im se omogućilo isključenje. To se prvenstveno odnosi na kupce koji su korisnici usluga u kolektivnim stambenim zgradama.

U dopisima upućenim ministarstvima i SKGO ukazali smo kako izgledaju propisi u analiziranim gradovima (Pančevo, Beograd, Užice, Sombor, Niš) i kakva je praksa u nekim od njih.

Zaključak je da je ovo pitanje regulisano na različite načine, odnosno da u pojedinim gradovima građani uživaju znatno manju zaštitu kao potrošači nego u drugim. Nema razloga da se veruje da ove promene odražavaju različite uslove poslovanja JKP. Skupštine gradova i opština, koje su osnivači JKP, imaju dužnost da se staraju i o interesima građana koje predstavljaju i ovih preduzeća. Zbog toga smo pozvali ministarstva da, u okviru svojih nadležnosti, a u saradnji sa drugim nadležnim organima, iniciraju aktivnosti koje bi rezultirale ujednačavanjem propisa i prakse u jedinicama lokalne samouprave u vezi sa isključenjem sa sistema daljinskog grejanja (posebno u objektima kolektivnog stanovanja - zgradama).

SKGO smo takođe pozvali da u okviru svojih mogućnosti pokrene, odnosno podrži, inicijativu za pronalaženje najboljeg rešenja, a zatim i za ujednačavanje propisa.

Cela inicijativa može se preuzeti [sa sajta TS](#).

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo tri slučaja otvorena u našem Antikorupcijskom savetovalištu:

(Ne)postupanje tužilaštva

Dobili smo prijavu zbog navodnog nepostupanja tužilaštva u jednom slučaju gde je podneta krivična prijava zbog prevare u vezi sa raspolaganjem novcem i nepokretnostima. Kako stranka navodi, tužilaštvo se brani da je razlog za nepostupanje to što policija nije sprovela odgovarajuće istrage. Iz priložene dokumentacije, međutim, nismo mogli da utvrdimo da je tužilaštvo preduzelo sve potrebne mere kako bi „nateralo“ policiju na prikupljanje dokaza i preduzimanje neophodnih radnji. TS može da pokuša da pribavi dokumentaciju i obrazloženje za razloge nepreduzimanja istražnih radnji, te tek nakon toga da donese zaključke u vezi sa usporavanjem postupka.

Prekršaj i kazna

Dobili smo i zanimljivu prijavu protiv komunalne policije, i to u vezi sa selektivnom primenom prava u jednom slučaju, gde je protiv vlasnika vozila podneta prekršajna prijava zbog vozila koje je bilo parkirano tako da je jednim točkom zahvatalo zelenu površinu. Ne ulazeći u osnovanost prekršaja, s obzirom na to da smatramo da postoji fotografija i zapisnik „komunalca“, najzanimljivije je to što vlasnik vozila tvrdi da su se u neposrednoj blizini nalazila barem četiri vozila koja su bila u sličnom prekršaju. Odnosno, prema opisu stranke koja nam je prijavila slučaj, neka vozila su se, gotovo u potpunosti, nalazila na zelenoj površini, a nije mogao da utvrdi da li su i za ta vozila sačinjene prekršajne prijave. Najpre bi bilo potrebno da se utvrdi da li zaista postoje prijave i protiv drugih navodnih prekršilaca, odnosno da se iznesu razlozi ukoliko nisu i one sačinjene, a vozila su se zaista nalazila na nedozvoljenim mestima.

Usmeni nalozi

Stigla nam je prijava zaposlene službenice u jednoj lokalnoj samoupravi, koja iznosi informacije u vezi sa zloupotrebama. Kako stranka prijavljuje, osnovni razlog za podnošenje su ti što smatra da bi saznanjem, a neprijavlivanjem postala faktički saučesnik. Ona smatra da joj nadređeni svesno i sa određenom namerom upravo namenjuju neke od zadataka, te da u nekim od tih zadataka postoji samo njena odgovornost (neosnovana plaćanja sa usmenim nalogima, članstvo u komisijama za javne nabavke, gde komisije kreiraju „nameštene“ tehničke specifikacije za pojedine postupke, komisije za ocenjivanje rada zaposlenih, itd.). Iz tih razloga, trebalo bi prikupiti više podataka kako bi se došlo do zaključaka da li su postupci za koje se izdaju usmeni nalozi zaista sporni.

Mediji

Donesi glasove i čeka te posao

Danas, M.R.Milenković, 11. mart 2017.

U demokratskim zemljama baza sigurnih glasova stvara se decenijama i to na osnovu učešća građana u

Danas

stranačkim aktivnostima. U Srbiji se sigurni glasovi obezbeđuju uglavnom pred izbore na razne načine, čak i ucenama i prinudama. Građanima se u zamenu za siguran, odnosno kapilarni glas nude humanitarni paketi, besplatni pregledi, ogrev, ali i posao u državnoj službi. Opozicija tvrdi da ne postoji funkcioner SNS koji nije dobio kvotu sigurnih glasova koje mora prikupiti kako bi pravdao poverenje odnosno potvrdio radno mesto koje je dobio zahvaljujući pripadnosti SNS. Ova kvota međutim sem što se naziva u političkom žargonu i "kapilarni glas", prema svedočenju opozicije sada podrazumeva i neki vid "kazne" ukoliko ne bude ispunjena. Sa druge strane, naprednjaci uzvraćaju da to nije tačno, niti da je njihov izum, već da je "formulu siguran glas" u srpsku politiku uvela DS. Stručnjaci podsećaju da je dobijanje šire podrške putem sigurnih glasova potpuno legitimno, sve dok ljudi na to dobrovoljno pristaju. U suprotnom reč je o krivičnom delu.

Nemanja Nenadić iz Transparentnosti Srbija kaže da samo prikupljanje sigurnih glasova nije protivzakonito, iako loše utiče na demokratiju u Srbiji. "Po mom uverenju to je problematična praksa, jer je suprotna tajnosti glasanja. Neki ljudi tako mogu da pomisle da ih takva izjava obavezuje u budućnosti iako to u stvarnosti nije slučaj, jer mogu da se opredele na biračkom mestu kako hoće", kaže Nenadić. Na pitanje da li je korišćenje spiskova socijalno ugroženih građana za prikupljanje potpisa zloupotreba, on dogovara da se tu pre svega može govoriti o zloupotrebi podataka o ličnosti.

Ali, uprkos ostrim propisima, sve je više svedočenja o pritiscima za prikupljanje sigurnih glasova za izbore 2017. Miroslav Aleksić, predsednik Narodnog pokreta Srbije i bivši predsednik opštine Trstenik, kaže za Danas da ga svakodnevno zovu građani, koji iz straha, uglavnom anonimno pitaju koje posledice mogu da snose ukoliko ne žele da se upišu na listu "kapilarnih glasova" koje im nude funkcioneri i aktivisti SNS. Aleksić napominje i da što se više približavamo predsedničkim izborima to agresivnost naprednjaka na terenu raste, a ne biraju se i načini manipulacije.

- Pod kapom projekta "Pomozimo komšiji" naprednjaci u Trsteniku idu od vrata do vrata sa unapred odštampanim biračkim spiskovima. Traže siguran glas za Vučića, upisuju imena i prezimena, JMBG i brojeve telefona, a istovremeno prave i bazu podataka na osnovu koje će desetak dana pred izbore podeliti humanitarne pakete. Jasno je da naprednjaci gađaju najpre siromašno biračko telo kome 1000 dinara mnogo znači, a još više im znače paketi sa uljem, šećerom, brašnom, kafom... Ima i slučajeva da nižem socijalnom sloju dele i drva za ogrev u zamenu za glas Vučiću", kaže Aleksić. On dodaje i da su zaposleni u državnim institucijama posebno u teškom položaju, jer su, pod pretnjom radnog mesta, u obavezi da kako znaju obezbede određenu kvotu sigurnih glasova.

Aleksić tvrdi da je dijapazon ucena kojima pribegavaju aktivisti vladajućih stranaka veoma širok. "Lekari iz zdravstvenog centra u Kruševcu, ovih dana traže od pacijenata da obezbede spisak od petoro ljudi koji će sigurno glasati za kandidata vladajuće koalicije, koji će sadržati ime i prezime, adresu, broj lične karte i telefona. I zaposleni u poštama imaju obavezu da ljude na šalteru, koji podižu novac obavezno upozore da ubuduće neće dobijati penzije i plate, ukoliko Vučić ne pobedi na izborima", tvrdi Aleksić. On navodi da je troje zaposlenih u gradskoj Direkciji za izgradnju u Trsteniku suspendovano i pred otkazom, samo zato što su članovi njegove stranke i zato što su odbili da učestvuju u kampanji prikupljanja glasova za vladajućeg kandidata.

I Velimir Ilić (Nova Srbija) tvrdi da naprednjaci vode najprljaviju kampanju do sada. "Oni na terenu nude sve moguće i nemoguće. Obilaze romska naselja u Čačku, nose ulje, šećer, brašno i traže garancije da će ljudi da glasaju za Vučića. Od tih ljudi se traži i dokaz da će na izborima glasati za vladajućeg kandidata i to tako što će naprednjacima morati da dostave fotografiju glasačkog listića na kome će se videti čije ime su zaokružili", navodi Ilić za Danas. On dodaje da su u posebno teškoj situaciji zaposleni u javnim službama, kojima se pretilo gubitkom posla. Ilić napominje i da mu se uznemireni građani svakodnevno žale da od aktivista naprednjaka ne mogu da žive.

A Janko Veselinović, lider vanparlamentarnog Pokreta za preokret, tvrdi da su naprednjaci ovih dana okupirali romska naselja i u Vojvodini. "Njima se dele namirnice, navodno namenjene migrantima i plaćene novcem EU, a posebna priča je prikupljanje CV za zaposlenje nakon izbora. Princip koji važi je - doneseš CV i 20 sigurnih glasova i čekaš posao u javnom sektoru iz koga će kao tehnološki višak biti otpušteni stručni i kompetentni ljudi" ističe Veselinović.

Na primedbu o sličnosti sigurnog i kapilarnog glasa, odgovorio je nedavno Čedomir Jovanović, lider LDP, rekavši da je razlika u tome što u slučaju sigurnog glasa, nema nikakve sankcije za glasača, niti se zato gubio posao.

Naprednjaci, uglavnom ne žele da komentarišu prikupljanje kapilarnih glasova. Vladimir Đukanović, član Predsedništva SNS, poručuje za Danas da bi opozicija mogla malo da se pozabavi ponudom makar kakvog programa, umesto svakodnevnim laganjem i izmišljanjem afera.

"Opozicija bi mogla da nam objasni i ko im mesecima unazad plaća iznajmljivanje sala, dvorana, aktiviste na terenu, skupu produkciju za spotove, čitave redakcije i tako dalje", kaže Đukanović. Na pitanje da li je obezbeđivanje sigurnih glasova kako to radi SNS protivzakonito, Đukanović kaže da je taj patent ranije uveden, a da ga je u široku primenu uvela DS. "Kako tada nije bilo protivzakonito? Kampanju siguran glas rade apsolutno sve stranke", zaključuje Đukanović.

Međdržavni sporazumi - korist nepoznata, štetu plaćaju građani

Insajder, 14. mart 2017.

Međdržavni sporazumi kojima se praktično suspenduju domaći zakoni postali su uobičajna praksa za sve garniture vlasti u poslednjih 17 godina, dok javnost, zbog tajnosti poslova koji se realizuju u okviru sporazuma, ostaje uskraćena za informacije o štetnim posledicama za državu i građane.

Projekti koje sprovode strane privatne firme u saradnji s državom Srbijom ne podležu domaćim zakonima, a sve se opravdava time da su to projekti od „nacionalnog značaja“ dogovoreni upravo međdržavnim sporazumima.

Upravo pod krinkom „nacionalnog značaja“ donose se posebni zakoni po hitnim postupcima, ukidaju se licitacije za prodaju zemljišta, ne primenjuje se Zakon o javnim nabavkama, javnim tenderima ili drugim postupcima predviđenim nacionalnim zakonodavstvom Srbije.

O tome koliko su međdržavni sporazumi iznad pravnog poretka Republike Srbije govori i činjenica da Ustavni sud već četiri meseca ne odgovara na pitanja Insajdera o tome da li su i u kojim slučajevima ocenjivali ustavnost potvrđenih međunarodnih ugovora od 2007. do danas i koji su ishodi tih ocena.

Nijedna vlast do sada nije sprovela analizu efekata poslova koji se sklapaju u okviru međdržavnih sporazuma, a prema istraživanju Insajdera dosadašnja iskustva su pokazala da su neki od tih poslova ili štetni za budžet Republike Srbije ili procena nije dostupna zbog skrivanja podataka.

Prema istraživanju Insajdera, poslovi od kojih država Srbija ima očiglednu štetu jesu ugovori o ulaganju investitora iz Ujedinjenih Arapskih Emirata u poljoprivredu u Srbiji, kao i prodaja NIS-a ispod cene u okviru naftno-gasnog sporazuma s Rusijom.

Al Rawafed: Međdržavni posao bez garancija

Kompanija Al Rawafed Srbija, u većinskom vlasništvu istoimene arapske firme i manjinskom vlasništvu države Srbije, nije uplatila državi ni dinar za dvogodišnje korišćenje 3.500 hektara vojnog poljoprivrednog zemljišta u Karađorđevu, pokazalo je istraživanje Insajdera.

Upravo je ulaganje Al Rawafeda u srpski agrar jedan od poslova koje je država ugovorila s investitorima iz UAE na osnovu međdržavnog sporazuma iz 2013, koji su mnogi pravni stručnjaci okarakterisali kao neustavan.

INSAJDER

TEMA

NAJVAŽNIJE VESTI

KOMENTAR NA STA

Međdržavni sporazumi - korist nepoznata, štetu plaćaju građani

Objavljeno: 13.03.2017

f Like 120 120 120

Međdržavni sporazumi kojima se praktično suspenduju domaći zakoni postali su uobičajna praksa za sve garniture vlasti u poslednjih 17 godina, dok javnost, zbog tajnosti poslova koji se realizuju u okviru sporazuma, ostaje uskraćena za informacije o štetnim posledicama za državu i građane.

Projekti koje sprovode strane privatne firme u saradnji s državom Srbijom ne podležu domaćim zakonima, a sve se opravdava time da su to projekti od „nacionalnog značaja“ dogovoreni upravo međdržavnim sporazumima.

Kompaniji Al Rawafed Srbija, u kojoj strani partner ima 80 odsto vlasništva, dato je na korišćenje hiljade hektara državnog poljoprivrednog zemljišta u Bačkoj po povlašćenim uslovima i bez javne licitacije.

Između ostalog, ugovorom je predviđeno da Al Rawafed Srbija dobije na korišćenje hiljade hektara poljoprivrednog zemljišta u Karađorđevu, u vlasništvu Vojne ustanove Morović, kojoj će zauzvrat isplaćivati 20 % godišnjeg neto profita ostvarenog na toj zemlji.

Međutim, posle višemesečne komunikacije s Ministarstvom odbrane, pa čak i žalbe povereniku zbog odbijanja da nam dostave informacije, ministar Zoran Đorđević je priznao da firma Al Rawafed za dve godine nije uplatila nikakvu naknadu za korišćenje tog državnog zemljišta.

Prema saznanjima Insajdera, pre nego što je sklopljen posao s Ujedinjenim Arapskim Emiratima od tog zemljišta je ubiran prihod od 223 evra po hektaru godišnje.

To znači da je za dve godine, koliko tu zemlju obrađuje Al Rawafed, Vojna ustanova Morović ostala bez 1,5 miliona evra.

Kontinuitet posebnih zakona - Od Južnog toka do Beograda na vodi

Potpisivanje međudržavnih sporazuma i donošenje lex specialis-a kojima se suspenduju domaći zakoni zbog poslova od „nacionalnog interesa“ nešto je što spaja sadašnju i prethodnu vlast.

Za vladu Mirka Cvetkovića je 2009. takav projekat bio Južni tok, dok je za Vladu Aleksandra Vučića 2015. to bio projekat Beograd na vodi.

Za oba projekta je donet poseban zakon o eksproprijaciji, odnosno o državnom preuzimanju imovine od privatnih vlasnika po tržišnim cenama u ime javnog interesa.

Prema istraživanju Insajdera objavljenom u emisijama Energetski (ne)sporazum i Rusko-srpski posao veka, prodajom NIS-a ispod cene i odustajanjem Rusije od izgradnje Južnog toka 2014, Srbija je ostala bez nacionalne naftne industrije, naftnih i gasnih rezervi, geotermalnih izvora, imovine NIS-a i bez 30 miliona evra koje je uložila u zajedničku srpsko-rusku firmu formiranu zbog tog projekta.

Pored svega toga, Srbija ni danas ne zna šta je sve prodato od imovine NIS-a jer popis prodate imovine još nije završen. Zbog propalog „posla veka“ do danas niko nije snosio ni krivičnu ni političku odgovornost.

Lex specialis rušio u Hercegovačkoj?

Ugovor o gradnji Beograda na vodi zaključen na osnovu međudržavnog sporazuma Republike Srbije i Ujedinjenih Arapskih Emirata izazvao je velike polemike stručnjaka i javnosti Srbije.

SKANDAL

Al Rawafed dve godine ne plaća naknadu za državno poljoprivredno zemljište

Autorizovao: SEEbiz / Insajder
Datum objave: 01.03.2017. - 11:28:11

BEOGRAD - Kompanija Al Rawafed Srbija u većinskom vlasništvu istoimene arapske firme nije uplatila državi Srbiji ni dinar za korišćenje 3.500 hektara vojnog poljoprivrednog zemljišta koje obrađuje već dve godine. To je odgovarajući na pitanje novinara Insajdera juče rekao ministar odbrane Zoran Đorđević.

Prema ugovoru kojim se na teritoriji Beograda na vodi suspenduju domaći zakoni, arapski firma Eagle Hills ulaže 150 miliona evra i obezbeđuje, kako se navodi, kamatonosni zajam od 150 miliona evra.

S druge strane, Srbija ulaže zemljište od 100 hektara, ima obavezu raščišćavanja celog područja i obavezu izgradnje infrastrukture.

Međutim, precizna finansijska procena posla za sada nije moguća jer detalji ulaganja arapskog investitora nisu poznati. Poslovni plan je proglašen poslovnom tajnom preduzeća Beograd na vodi, u kom arapski investitor ima 68 odsto vlasništva, a država Srbija 32 posto.

Prema analizi Insajdera, ugovorom je arapskoj firmi Eagle Hills omogućeno i preuzimanje upravljanja zgradama u državnom vlasništvu bez naknade, na osnovu ulaganja u njihovo renoviranje.

To znači da će ako objekti budu korišćeni u komercijalne namene suvlasnici te kompanije deliti profit, odnosno arapski investitor 68 odsto, a država Srbija 32 odsto, koliko imaju i udela u Beogradu na vodi.

Dodatnu kontroverzu oko projekta Beograd na vodi izazvalo je i rušenje privatnih objekata u Hercegovačkoj ulici krajem aprila prošle godine na prostoru budućeg Beograda na vodi.

Iako su gradske vlasti tvrdile da uklanjanje objekata u Hercegovačkoj nije bilo potrebno sve do kraja 2019, analiza Insajdera je pokazala da je, prema ugovoru, rok za raščišćavanje područja u kom se nalazi Hercegovačka bio 30. jun 2016.

Ko je pod fantomkama rušio u noći između 24. i 25. aprila i po čijem nalogu, javnosti Srbije nije poznato ni posle 11 meseci.

